

Eenduidigheid in regels is noodzakelijk: De wirwar rond de vergoeding van vrijwilligers

Geplaatst op 9 april 2021

Recent is op ons sociaal platform een discussie ontstaan over de positie van het cliëntenraadslid als vrijwilliger. Belangrijk hierin is de financiële vergoeding en de eventuele gevolgen voor belastingheffingen. In de praktijk zien we veel cliëntenraden waarvan sommige leden een uitkering hebben. Waardoor de vergoeding voor het raadswork soms invloed op de uitkering kan hebben. In het licht van het recente toeslagenschandaal

en de strenge interpretatie van regels in de Participatiewet pleit LOC voor eenduidigheid in de regelgeving. Om te voorkomen dat mensen gekort worden op hun inkomen, terwijl zij werk doen wat bijdraagt aan goede zorg en de samenleving als geheel.

Verschillende soorten vergoedingen

De vrijwilligersvergoeding (ook wel bekend als vrijwilligersregeling) is een lage beloning voor het doen van vrijwilligerswerk die niet in verhouding staat tot de uren die iemand heeft gemaakt. De onkostenvergoeding is enkel bedoeld als vergoeding van alle door de vrijwilliger gemaakte onkosten in verband met het vrijwilligerswerk. Dan gaat het bijvoorbeeld om reiskosten of vergoedingen in natura zoals papier en postzegels. LOC ziet bij cliëntenraden veel verschillende manieren waarop de vrijwilligers- en onkostenvergoeding geregeld wordt. En ook de vergoedingen zelf kunnen behoorlijk variëren. We noemen hier enkele vormen:

- Cliëntenraden waar geen vergoeding geldt, terwijl de leden wel kosten maken;
- Cliëntenraden waar vergoedingen per activiteit geregeld zijn, plus reiskosten. Daarbij kan ook het gebruik van materialen (laptop, printer, telefoon) vergoed worden;
- Cliëntenraden die een vaste vergoeding per maand krijgen. Deze is vaak gebaseerd op de maximale vrijwilligersvergoeding die je belastingvrij kan krijgen;
- Cliëntenraden die gemaakte onkosten vergoed krijgen, naast een vaste vrijwilligersvergoeding (per maand of per jaar);
- Ook zien we regelmatig de betaalde functie van voorzitters voorbij komen. Het gaat dan vaak om

invulling van het onafhankelijk voorzitterschap.

Wanneer wordt de vrijwilligersvergoeding belast?

Het kan zijn dat je als vrijwilliger meer ontvangt dan de vergoedingen die hiervoor worden genoemd. En dat het bedrag ook hoger is dan de door jou gemaakte kosten. De hele vergoeding (inclusief gemaakte kosten) wordt dan belast voor de inkomstenbelasting. Je dient deze inkomsten op te geven in je aangifte inkomstenbelasting. Ben je bij verschillende organisaties actief als vrijwilliger? Dan moet je de verschillende vergoedingen bij elkaar optellen. Zodra je boven het maximumbedrag komt, moet je het geheel opgeven voor de belastingdienst. Dan moet je de vergoedingen opgeven in je aangifte inkomstenbelasting en wordt de vergoeding belast met inkomstenbelasting. Tenzij de vergoeding enkel je onkosten dekt.

De wirwar aan regels en uitkeringen

De vergoedingen kunnen dus heel erg verschillen. Momenteel is de vrijstelling 1800 euro op jaarbasis met een maximum van 180 euro per maand. Met een extreem voorbeeld maken we duidelijk dat je goed in de gaten moet houden wat je krijgt: als je 1 euro vrijwilligersvergoeding krijgt met daarnaast 1800 euro onkosten wordt het volledige bedrag (1801 euro) belast. *Dit probleem bestaat niet als je enkel 1801 euro aan onkostenvergoeding krijgt en geen vrijwilligersvergoeding.*

- Mensen met een uitkering via het UWV worden, als zij het maximum van de vrijwilligersvergoeding overschrijden, voor het volledige bedrag gekort op hun uitkering. Bij bijvoorbeeld de WW-uitkering is de korting niet het daadwerkelijke bedrag, maar een fictief bedrag op basis van de bestede uren tegen een fictief uurloon. Daardoor kan de korting op de uitkering veel hoger zijn dan het bedrag wat men voor hun werk hebben ontvangen.
- Gemeenten hanteren verschillende regels over kortingen. Mensen die een uitkering via de gemeente krijgen, moeten zelf navragen wat de regels binnen de gemeente zijn. Ook moeten zij de gemeente *"alle informatie verstrekken waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat die van invloed kan zijn op de hoogte van hun uitkering."* Bijvoorbeeld als de uitkeringsgerechtigde gaat werken, vermogen ontvangt, gaat verhuizen of met vakantie wil. Volgens de gemeente Wijdmeren, die recent 7000 euro aan boodschappenkosten terugvorderde van een bewoonster, had de mevrouw onder andere niet aangegeven dat zij in het buitenland was geweest.

Eenduidige regelgeving is nodig

De veelheid en wirwar aan regels rondom de vergoeding van vrijwilligerswerk en uitkeringen vraagt om duidelijkheid vanuit de overheid. Veel wordt niet geregeld in een duidelijke landelijke wet, maar is verwoord in gemeentelijke verordeningen of beleidsregels. Iedere burger wordt geacht deze wetten – landelijk en lokaal – te kennen. Maar we weten ook dat de gemiddelde burger de inhoud niet kent. Als we kijken naar de medezeggenschap, ontstaat een soms complexe situatie. Cliëntenraden hebben vaak moeite geschikte leden te vinden die zich in willen zetten voor de medezeggenschap. Leden van cliëntenraden zijn soms mensen die een uitkering als inkomen hebben. Dat kan allerlei redenen hebben. Maar het laatste wat we willen is dat zij zich zorgen moeten maken om kortingen op hun uitkering, omdat

ze de lokale regels niet goed kennen. En hun werk voor de medezeggenschap wordt bestraft.

Tot slot

LOC vraagt het nieuwe kabinet daarom om te zorgen voor een helder, toegankelijk en eenduidig beleid. Wij denken aan beleid waarbij de onkosten niet opgeteld zouden worden bij de vrijwilligersvergoeding, waardoor het risico op belasting van het volledig ontvangen bedrag komt te vervallen. Maak in ieder geval duidelijke regels voor mensen die een uitkering ontvangen. Zodat ieder lid van een cliëntenraad zich in kan zetten voor waardevolle zorg voor degenen die dat nodig hebben. En zich geen zorgen hoeft te maken dat zijn of haar vrijwilligerswerk van risico is op het eigen inkomen.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Adviesonderwerpen van de cliëntenraad](#), [Organiseren en vernieuwen medezeggenschap](#), [Vorzitters cliëntenraden](#), [Ondersteuners cliëntenraden](#), [Hulpmiddelen voor de cliëntenraad](#), [Dienstverlening aan cliëntenraden](#), [Regionale netwerken](#)